

Katalog

Marcin Kober

(około 1550 – przed 9 listopada 1598)

Portret króla Stefana Batorego

1583; sygnowany i datowany – u dołu, po lewej:

MK / 1583

Olej, płótno; 236 x 122 cm

Kraków, własność Muzeum Historyczno-Misyjnego

Zgromadzenia Księża Misjonarzy św. Wincentego

à Paulo

Portrait of King Stefan Batory

1583; signed and dated: *MK / 1583*

Canvas; 236 x 122 cm

Kraków, property of the Congregation of Mission (the Vincentians)

Portret ofiarowany po śmierci króla przez Annę Jagiellonkę do jego kaplicy grobowej w katedrze na Wawelu. Od końca XVIII w. należy do Zgromadzenia Księża Misjonarzy, przechowywany najpierw w seminarium na Wawelu, następnie na Stradomiu.

Pochodzący z Wrocławia Marcin Kober po odbyciu wędrowności czeladniczej po Niemczech przybył do Polski w 1583 i został malarzem króla Stefana, następnie pracował dla cesarza Rudolfa II, a później dla Zygmunta III. Zaliczany do najwybitniejszych w Europie Środkowej malarzy swoich czasów, dał świadectwo swych wielkich możliwości

artystycznych zwłaszcza w portretach. Przedstawiał w nich przede wszystkim władców panujących i ich najbliższych (zob. kat. nr 2), ale ze źródeł wynika, że malował także wielkich panów. Jego świetne realizacje przyczyniły się do okrzepnięcia w Polsce monumentalnej formuły całopostaciowego portretu reprezentacyjnego.

Portret Stefana Batorego stanowi znakomity przykład tego rodzaju wizerunku, realistycznie przedstawiającego twarz oraz barwy i dekoracyjność szat króla, który mimo braku atrybutów władzy prezentuje w całej swej postaci majestat królewski.

Władca w dostojnej pozie, zwrócony nieco w prawo, z rękami ułożonymi na wysokości pasa, trzyma w prawej dłoni białą chustę, lewą wspiera na biodrze. Twarz odznacza się powagą i dostojeństwem. Oczy ciemne, nieco przysłonięte powiekami. Wzrok bystry, brwi lekko uniesione ku górze. Nos długi, orli, usta zaciśnięte, okolone ciemnym zarostem, przechodzącym w krótko przystrzyżoną brodę. Ubrany w żupan z wzorzystej, czerwono-złotej tkaniny, wąskie, ciemne spodnie i safianowe żółte buty oraz długą czerwoną delię z futrzanym kołnierzem. Na głowie magierka ze szkofią. Tło ciemne, oliwkowobrunatne, z ciemnoszmaragdową draperią.

Wacław Umiński

Lit.: Ziemiński 1884, s. 16; Mycielski 1911, z. II; Chwalewik 1926, s. 222; Batowski 1927, s. 60; Komornicki 1935, nr 31; Dobrowolski 1948, s. 73-74; Walicki 1961, nr 217; Art en Pologne 1969, nr 101; Art in Poland 1970, s. 71; Petrus 1975, s. 117-121; Błażewska 1976, s. 70-71; Tanaeva 1979, s. 96-97; Petrus 1985, s. 68; Petrus 1986, s. 35-36; Polaków portret własny 1986, s. 22, nr 71; Żygulski 1988; Żygulski 1988a, s. 91-106; Gdzie Wschód spotyka Zachód 1993, s. 320, nr 2; Wawel 2000, s. 101-102; Skarbiec Rzeczypospolitej 2003, s. 128; Gdańsk dla Rzeczypospolitej 2004, s. 149.

STANISLAUS COMES IN TEN:
CZYN IOANNIS PALATINI
CRAC. VLTIMI VIRORVM
DE TENCZYN FILIVS

